GLASILO SLOVENSKE SKUPNOSTI na REKI in v PGŽ • letnik 15 • junij 2026 • številka 2

sopotja

Sopotja
glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2026, številka 2, letnik 15
ISSN 1848–4360
Reka, junij 2026

Uredništvo:
Jasmina Dlačić, Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar, Boris Rejec, Barbara Riman, Vitomir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com

Urednica:
Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje: Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Tamara Špoljarić
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak, Rijeka
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.400 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz Zveze slovenskih društev na Hrvaškem 4

Iz društva 6

Iz pouka DPS 19

Literarni kotiček 20

Si-T 21

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kotiček 24

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Odranska 12, 19000 Zagreb
zveza@slovenci.hr

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321
slovenskidom@bazovica.hr
uradne ure:
torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in
četrtek: 10.00–12.00

Pevski zbor: ponedeljek 18.30–21.00
Folklorna skupina: sreda 19.00–21.00
Dramska skupina: torek 17.30–19.00 ali po dogovoru
Glasbena skupina: torek 18.00–20.00
Planinska skupina: torek 20.00–21.00
Likovna skupina: četrtek 17.00–19.15
Fotografska skupina: vsaka druga sreda v mesecu ob 17.00 ali po dogovoru;
Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture: ponedeljek 17.00–21.30
Mladinska skupina: sobota, po dogovoru (popoldanske ure)
Slovenske urice in pouk slovenščine za otroke: po dogovoru (popoldanske ure)

Veleposlaništvo RS v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik: Gašper Dovžan
tel.: +385 1 63 11 000
faks: +385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: zagreb.veleposlanistvo.si
Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: tel.: +385 98 462 666

Uvodnik

Po volitvah v Republiki Sloveniji (RS) 22. marca letos v slovenski skupnosti na Hrvaškem za zdaj ni pričakovati večjih sprememb v odnosu s pristojnimi naslovi v Ljubljani glede na sicer precejšnje soglasje različnih političnih smeri do sedaj o temah s tega področja. V mandatu odhajajoče vlade je to botrovalo tudi velikemu koraku naprej nasploh in kot dober obet za v prihodnje ostajajo med drugim vzpostavljene koordinacije in raven sodelovanja ter pomembna zapuščina – zagotovljeni prostori za sedež Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH).

Dejavnost preteklih mesecev pa je posebej obeležil prvi obisk predsednice RS Nataše Pirc Musar na Reki, kjer se je srečala tudi s predsednikom Republike Hrvaške (RH) Zoranom Milanovićem. Sopotja spremljajo tudi dejavnost poslanca Armina Hodžića, ki po zakonodaji v saboru RH zastopa tudi slovensko narodno manjšino in kaže posluh za reševanje njene problematike. Rubrika Iz društva beleži živahno dejavnost KPD Bazovica, tudi soorganizatorja zanimivih Dnevov slovenske kulture na Reki, ter nastope skupin na domačem in gostujočih odrih, med drugim mešanega pevskega zbora (MePZ) na koncertnih večerih z gosti iz Lovrana in Kopra ter na reviji Primorska poje, literarno-recitatorske skupine Reci ob osmem marcu, skupaj z gosti iz Mestne knjižnice (MK) Ivana Gorana Kovačića (IGK) iz Karlovca ter dramske skupine s komedijo Žalujoči ostali v Obrežu, na Dovjem in v Kobaridu. Sopotja spremljajo tudi razstavo gostujoče škofijske Karitas iz Kopra in domače fotografske skupine, ki je navezala stike z več društvi. Spremljajo tudi nastop neutrudnega dua Zdenke Kallan Verbanac in Ivana Hareja - Harryja ter obletnico slovenskega društva v Labinu in udeležbo likovne skupine na srečanju v Novigradu Podravskem. V okviru dejavnosti za najmlajše sta v društvu potekali delavnici, otroci so se predstavili tudi s pestrim programom na prisrčnem nastopu za materinski dan, odlično pa so se odrezali tudi na izletih v organizaciji planinske skupine (PS), ki sicer nadaljuje svojo živahno dejavnost, od pohodov do sodelovanja na različnih dogodkih, tudi čezmejnih.

Rubrika o dopolnilnem pouku slovenščine (DPS) poleg domače naloge prinaša tudi zapis učiteljice Barbare Turk o pouku v dveh reških in osnovni šoli v Klani, Literarni kotiček pa eno izmed knjižnih ocen bralnega krožka skupine Reci. Rubriko Si-T namenjamo večeru s protifašistično vsebino in izkušnjami slovenskih aktivistov ter festivalskim uspehom reškega lutkovnega gledališča in igralca Tilna Kožamelja. Dragica Jaksetič se v kolumni tokrat z zaskrbljenostjo ozre na prve ukrepe nove vladne koalicije, v rubriki Srečanja pa predstavimo učiteljico Barbaro Turk, ki pouk bogati s pestrim naborom zanimivih vsebin za najmlajše.

Želimo vam prijetne poletne dni.

Uredništvo

OBVESTILO

Tajništvo KPD Bazovica bo v juliju odprto v uradnem času samo v dopoldanskih urah, v torek in četrtek od 10. do 12. ure, avgusta bo društvo zaprto. Vaje skupin in glasbenih tečajev bodo znova septembra, ko se bo v novem šolskem letu začel tudi DPS.

13. april, Slovenski dom KPD Bazovica/OŠ Pećine/Prva hrvaška gimnazija na Sušaku, Reka

Predsednica RS Nataša Pirc Musar na Reki

Počaščeni z obiskom, arhiv KPD Bazovica

Predsednica RS Nataša Pirc Musar je v okviru delovnega obiska na Reki obiskala KPD Bazovica, zatem skupaj s predsednikom RH Zoranom Milanovićem OŠ Pećine in se nato na Prvi hrvaški gimnaziji na Sušaku sešla s predstavniki slovenskih društev na Hrvaškem na srečanju, ki se ga je udeležila tudi državna sekretarka na USZS Vesna Humar.

Predsednica RS je obisk začela v KPD Bazovica: ogledala si je prostore in v dvorani na kratko prisluhnila nastopu najstniške glasbene skupine High Voltage, zatem so ji dobrodošlico v imenu organizatorjev izrekle vodilne predstavnice društva in ZSDH ter reške enote INV-ja Jasmina Dlačič, Barbara Antolić Vupora in dr. Barbara Riman, ki bo predvidoma vodila tudi tokrat napovedano in s strani ZSDH načrtovano znanstveno koordinacijo. Po krajši predstavitvi dejavnosti se je Nataša Pirc Musar zahvalila navzočim za predano delo pri ohranjanju slovenske dediščine in krepitev vezi s Slovenijo, dolgoletno učiteljico slovenščine Vido Srdoč pa ob tej priložnosti povabila na ogled predsedniške palače med obiskom skupine dopolnilnega pouka v Ljubljani.

Nataša Pirc Musar je v okviru delovnega obiska skupaj s predsednikom RH Zoranom Milanovićem obiskala OŠ Pećine, prvo šolo, ki je jeseni leta 2006 v RH slovenščino uvrstila na urnik na pobudo takratne ravnateljice, tudi tokrat navzoče rojakinje Irene Margan, ki je orala ledino in tudi poučevala, zatem pa je jeseni 2009 na podlagi manjšinske zakonodaje tam stekel pouk slovenskega jezika in kulture po modelu C, kot izbirni predmet, za katerega je RH lani sprejela tudi kurikul.

Visoka gosta sta si ogledala prisrčen kulturni program, ki ga je z učenci slovenščine za to priložnost pripravila učiteljica Barbara Turk. Nataša Pirc Musar je poudarila pomen izobraževanja, in kot je dejala, *je lepo videti, da slovenska poezija in pesem živita med tukajšnjimi slovenskimi otroki, ki ohranjajo materni jezik, kulturo in vezi z domovino.* Zahvalila se je tudi Zoranu Milanoviću – on je nastop v slovenščini ocenil kot *prijetno presenečenje* – za prisotnost na dogodku, s katero je izkazal spoštovanje do slovenske manjšine in potrdil dobrososedske odnose med državama.

Nataša Pirc Musar je v nadaljevanju obiskala tudi Prvo hrvaško gimnazijo na Sušaku, kjer prav tako poteka pouk slovenskega jezika po modelu C, poučuje ga Ksenija Klovar Lukarić, dogodka pa so se poleg ravnateljice Dine Linić Učur – izjemo naklonjene pouku slovenščine in sodelovanju s slovenskimi organizacijami, Vesne Humar in veleposlanika RS v RH Gašperja Dovžana udeležili tudi najvišji predstavniki mestnih in županijskih oblasti ter univerze – Iva Rinčić, Ivica Lukanović in dr. Goran Hauser, ki so tudi nagovorili navzoče – ter več drugih državnih teles in ustanov.

Program ob tej priložnosti so pripravili dijaki in člani skupine Reci iz KPD Bazovica – Zdenka Kallan Verbanac, Vitomir Vitaz in vodja Vida Srdoč – , v gimnazijskem delu pa je med drugimi z baletno točko nastopila tudi večletna članica KPD Bazovica Cinta Segulin Štambuk, sicer dijakinja 1. razreda umetniško-plesne šole, smer klasični balet na tej gimnaziji. Program je povezoval slovenski igralec, sicer član reškega lutkovnega gledališča Tilen Kožamelj, skupaj z dijakinjo 3. razreda in udeleženko pouka slovenščine Leono Jakuc.

Nataša Pirc Musar je zatem skupaj z Vesno Humar prisluhnila predstavnikom slovenskih društev, ki so v pogovoru, ki ga je moderiral Gašper Dovžan, spregovorili o delovanju in težavah, s katerimi se soočajo, ter večinoma opozorili na prostorsko stisko in pomanjkanje mladih. Predsednici RS so se iskreno zahvalili za obisk in izrazili posebno zadovoljstvo nad prvim takšnim srečanjem na Hrvaškem. Da bo to gotovo zapisano kot najpomembnejši letošnji dogodek za slovensko skupnost, so si bili enotni vsi udeleženi, enako soglasni tudi v oceni, da jih je Nataša Pirc Musar z obiskom izjemno počastila in posebej prijetno presenetila tudi s prijaznim odzivom na druženju in potrpežljivim izpolnjevanjem želja številnim rojakom po fotografiranju ob zaključku obiska.

Marjana Mirković

Na srečanju s predsednico RS odziv vseh društev, arhiv KPD Bazovica

Prisrčen sprejem na OŠ Pećine, foto: www.predsednica-slo.si

16. februar/7. marec/8. april, Hrvaški sabor, Zagreb/Slovenski dom KPD Bazovica, Reka

Armin Hodžić s predstavniki slovenske skupnosti

Saborski poslanec Armin Hodžić, izvoljen na parlamentarnih volitvah leta 2024 na skupni listi albanske, črnogorske, makedonske, slovenske in bošnjaške narodne manjšine, iz vrst slednje, se je v tej vlogi v prizadevanju, da to zastopstvo ne bi ostalo zgolj na papirju, sešel tudi s predstavniki večine slovenskih društev iz obmejnih županij (KPD Slovenski dom Zagreb, SKD Istra iz Pulja, Društvo Slovencev iz Labina, SKD Oljka iz Poreča, SKPD Snežnik iz Lovrana, SKD Lipa iz Buzeta in KPD Bazovica z Reke) ter predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) Barbaro Antolić Vupora in njenim namestnikom Silvestrom Kmetićem. Seznanil se je s ključnimi težavami in predlogi za njihovo reševanje ter izrazil pripravljenost pomagati po svojih močeh tudi na višjih ravneh. Kot je napovedal, bodo podobna srečanja ob sočasnem obveščanju o žgočih temah v prihodnje potekala na pol leta in tudi na terenu.

7. marca je tako obiskal KPD Bazovica, se seznanil z dejavnostjo društva in pot nadaljeval še v društvi SKPD Snežnik v Lovranu, kjer so opozorili na prostorsko stisko, in SKD Istra v Pulju.

8. aprila se je Armin Hodžić v saboru z vprašanjem, na kateri stopnji reševanja je zagotovitev prostorov društvu KPD Slovenski dom v Zagrebu na naslovu Masarykova 13 – zagotovljena sicer že v operativnih načrtih vlade za narodne manjšine, a do danes neuresničena –, zavzel za rešitev prostorskih težav tega najstarejšega slovenskega društva na Hrvaškem. Ker je bilo v odgovoru pristojnega ministra rečeno, da ob določenih pogojih obstaja možnost za podaritev prostorov (več kot dvajsetletna dejavnost društva, več kot dve zaposleni osebi in predlog ministrstva v tej zvezi), je bil uradni zahtevek zagrebškega društva ministrstvu predložen teden dni pozneje (14. aprila), obenem pa je bilo opozorjeno tudi na prostorske težave lovranskega društva.

Marjana Mirković

Armin Hodžić s člani društva, arhiv KPD Bazovica

IZ ZVEZE SLOVENSKIH DRUŠTEV NA HRVAŠKEM

10.–13. februar, Mestna knjižnica (MK)/Otroška hiša, Reka

Dnevi slovenske kulture na Reki

V času kulturnega praznika sta KPD Bazovica in reška enota INV-ja v sodelovanju z reško Mestno knjižnico (MK) organizirala večdnevno prireditev z naslovom Dnevi slovenske kulture v MK na Reki.

10. februarja je potekala predstavitev študija v Sloveniji, od prijavnega postopka in priprave dokumentacije za vpis do možnosti nastanitve in štipendij. O tem je spregovorila tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić, ki tematiko spremlja že vrsto. Tudi tokrat je bil v pomoč nekdanji ljubljanski študent Leo Šamanič, a obisk ni bil velik, vprašanja na to temo pa so začela deževati

Predstavitev študija v RS tudi v MK, foto: Marjana Mirković

kmalu po poznejšem informativnem dnevu v Sloveniji. Zaradi velikega zanimanja je bila podobna predstavitev tako znova organizirana 24. februarja v KPD Bazovicai.

11. februarja je dr. Barbara Riman, vodja reške enote INV-ja, v predavanju z naslovom Zgodovina slovenskega (samo)organiziranja na Reki in okolici predstavila del svojega dolgoletnega raziskovanja slovenske skupnosti na Hrvaškem. Rezultate raziskave je sicer že podrobneje predstavila v knjigi (2019) o slovenskih društvih v obdobju od 1886 do 1991, ob tej priložnosti pa je napovedala tudi novo, posodobljeno izdajo. Na predavanju je ključna spoznanja povzela v kronološkem in zemljepisnem pregledu: ustanovitev prvega slovenskega društva na Hrvaškem, Čitalnice v Pulju, sega v leto 1886. največ, dvaindvajset društev, je zabeleženih v obdobju med obema vojnama, ko je delovala tudi vrsta stanovskih društev, v glavnem v Zagrebu, kjer je tudi bila večina društev (štirinajst), razpršenih sicer od Pasjaka, Sušaka, Karlovca in Štrigove do Osijeka,

Dr. Barbara Riman temo ponazorila z več zanimivostmi, foto: Marjana Mirković

Slavonskega Broda in Splita. Predavateljica je v primerjavi z današnjim položajem povedala, da krovne organizacije do leta 1991 ni bilo, so pa takrat enako kot danes osrednjo vlogo v razvoju društev odigrale posamezne zanesenjaške in prizadevne osebe, ponavljajo pa se določene težave, kot so prostorska stiska, pomanjkanje kadrov in finančna podpora ter danes predvsem mladi člani kot obet za ohranitev delovanja. Za zanimivo pripoved je dr. Barbara Riman tudi tokrat prejela pohvale in čestitke, poznejši pogovor s skupino obiskovalcev pa je znova potrdil, da Reka tako ali drugače še vedno ostaja tudi malce slovenska.

Marjana Mirković

12. februarja je potekalo drugo, prav tako izjemno zanimivo predavanje, *Zapisana slobodi: feministički glas Zofke Kveder u slovenskoj i europskoj književnosti.* Predstavil ga je dr. Klemen Lah in osvetlil literarno in družbeno vlogo Zofke Kveder (1878–1926), ene najprodornejših slovenskih avtoric na prelomu 19. in 20. stoletja, ki je že zgodaj presegla meje tradicionalnih literarnih in družbenih norm ter vzpostavila enega prvih izrazito feminističnih glasov v slovenski literaturi. Njeno literarno delo je odprlo prostor za tematizacijo ženskega telesa, spolnosti, materinstva, družbene odvisnosti, ekonomskega položaja žensk in represivnih patriarhalnih vzorcev, kar je v času njenega ustvarjanja pomenilo radikalno novost. Kot je med drugim poudaril, *s svojo literarno drznostjo ni le opozarjala na neenakost, temveč jo je tudi dosledno razgaljala – zlasti prek likov, ki se upirajo družbenim normam ali pa pod njihovo težo tragično klonejo. S tem je ustvarila temeljne zapise zgodnjega srednjeevropskega feminizma.* Posebno pozornost je avtor namenil tudi njenemu večkulturnemu us-tvarjalnemu okolju: v Ljubljani, Trstu, Pragi in Zagrebu, kjer je preživela zadnji del svojega življenja. Kot novinarka, urednica in aktivistka je Zofka Kveder povezovala slovenski, češki in hrvaški literarni prostor ter prispevala k pretoku idej med njimi. V drugem delu predavanja je bil poudarek na analizi izbranih del, med njimi zbirke črtic Misterij žene. Avtor je predstavil, kako pisateljica v teh besedilih razkriva stiske žensk, in sicer znotraj širšega družbenozgodovinskega konteksta.

Predavanje je potekalo v letu, ki je v Sloveniji uradno razglašeno kot leto Zofke Kveder – ob 100. obletnici njene smrti. Namen je krepiti spomin na njeno literarno dediščino ter spodbuditi premislek o vlogi žensk v slovenski in evropski zgodovini. K temu je prispeval tudi dogodek na Reki. Po zapisu dr. Klemna Laha

Delo Zofke Kveder predstavljeno z različnih vidikov, foto: Barbara Riman

13. februarja so se Dnevi slovenske kulture v MK na Reki sklenili z dogodkom za najmlajše, ki ga je po strogi otroški oceni, s katero soglaša tudi učiteljica Barbara Turk, mogoče strniti v eno samo besedo: odlično! V oddelku MK za otroke, ki se imenuje Stribor in se nahaja v Otroški hiši v neposredni bližini MK, je potekala pravljično-ustvarjalna in poučna delavnica za učence od drugega do četrtega razreda reške OŠ Pećine, ki obiskujejo pouk slovenskega jezika. Barbara Turk je ob tem zapisala: *V pravljični svet nas je popeljala pisateljica in knjižničarka Helena Jenežič s svojim Čukcem Nukcem. Pri branju in pripovedovanju so se ji pridružili lutkarja Petra Šarac in Tilen Kožamelj ter Barbara Riman, organizatorka celotnega dogodka. Učenci so pod vodstvom omenjenih lutkarjev izdelali svoje čukce in peli pesmico Čuk se je oženil. Odlično!* Marjana Mirković

Petra Šarac in Tilen Kožamelj tudi tokrat navdušila, foto: Barbara Turk

19. februar/6. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk dijakov in študentov

19. februarja je KPD Bazovica obiskala skupina dijakov prvega razreda Srednje ekonomske šole Mija Mirkovića na Reki pod vodstvom Monike Robotić, ki kot diplomirana pravnica na šoli predava predmete s področja prava, sicer pa je že v drugem mandatu (2015–2019 in 2023–2027) tudi članica Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije. Ob tej priložnosti so si ogledali razstavo likovne skupine društva, v nadaljevanju pa se seznanili z njegovo dejavnostjo in položajem slovenske skupnosti na Hrvaškem nasploh. O tem sta posebej spregovorili predsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačić, ki se je osredotočila na nastanek in pomen društva ter njegovo pestro delovanje, in vodja reške enote INV-ja dr. Barbara Riman, ki je pozornost namenila predvsem položaju slovenske skupnosti in uresničevanju manjšinskih pravic, stekel pa je tudi pogovor z dijaki.

6. marca pa je KPD Bazovica gostil skupino študentov Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki so Reko obiskali v sklopu terenskih vaj v okviru predmeta Geografija etničnosti pod vodstvom rednega profesorja na Oddelku za geografijo dr. Jerneja Zupančiča. Njegove glavne raziskovalne teme so sicer prebivalstvo, krizna območja s sodobno geopolitiko in narodno vprašanje z mednarodnimi selitvami, veliko pozornost pa namenja tudi slovenskim skupnostim v sosednjih državah Slovenije. V tej zvezi se že leta pogosto odloča za potek terenskih vaj na območju Reke in Kvarnerja. Skupino je v KPD Bazovica tokrat sprejela tajnica Sandra Grudenić, predstavila bogato razvejano dejavnost društva in poskrbela za ogled prostorov Slovenskega doma. Srečanja se je udeležil tudi predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Boris Rejec in spregovoril o organizaciji slovenske skupnosti in delovanju nasploh, posebej pa se je ozrl še na položaj in aktualno problematiko na Reki in širše ter povezovanje z drugimi manjšinskimi organizacijami na Hrvaškem.

Marjana Mirković

Dijaki prisluhnili predstavitvi in delovanju društva, arhiv KPD Bazovica

21. februar/28. februar/28. marec, Obrež/Dovje - Mojstrana/Kobarid

Žalujoči ostali, gostovanje dramske skupine KPD Bazovica

Z nastopa v Kobaridu, arhiv KPD Bazovica

Dramska skupina KPD Bazovica je s komedijo Žalujoči ostali srbskega pisatelja Branislava Nušića, v priredbi Kristine Riman in Serđa Dlačića, tudi režiserja predstave, znova uspešno gostovala v Sloveniji.

21. februarja so komedijo uprizorili v Domu kulture v Obrežu, naselju občine Središče ob Dravi, v bližini meje s Hrvaško. Gostovanje je potekalo na povabilo gledališke skupine Kulturnega društva Obrež, ki jo vodi Boštjan Kuharič.

28. februarja je nastop dramske skupine razveselil občinstvo v dvorani Aljaževega prosvetnega doma na Dovjem. Gostovanje spada v okvir večletnega sodelovanja različnih skupin KPD Bazovica s tamkajšnjimi kulturniki, tokrat na povabilo Kulturno umetniškega društva Jaka Rabič Dovje - Mojstrana, ki ga vodi Marsel Gomboc.

28. marca je predstava potekala v Kulturnem domu Simona Gregorčiča v Kobaridu, in sicer na povabilo Igralske skupine KUD Drežnica, ki deluje že več kot trideset let in jo vodi Rina Berginc. Z drežniškimi gledališčniki KPD Bazovica prav tako uspešno sodeluje že vrsto let, gostovanja te skupine iz Posočja pa so večkrat močno razveselila tudi občinstvo v dvorani reškega društva in okrepila medsebojne vezi. Dramska skupina je obisk izkoristila tudi za ogled Kobariškega muzeja, ki je ob tej priložnosti na svoji Facebook strani prav tako povabil na ogled predstave iz KPD Bazovica, društva, ki je *naš partner in gostitelj razstave na Reki – sodelovanje, ki povezuje prostor, ljudi in kulturo, nam veliko pomeni,* kot so med drugim zapisali.

Komedija Žalujoči ostali, katere izvirno sporočilo s prstom kaže na človeški pohlep in zavist, zelo aktualna še danes, je bila lepo sprejeta tudi na vseh treh omenjenih uprizoritvah ter vsakič nagrajena s pohvalami in čestitkami nastopajočim.

V predstavi igrajo Vitomir Vitaz (Valentin, okrajni načelnik), Dubravka Dijanić (Sanja, Valentinova žena), Darko Mohar (Roman, trgovec), Milena Licul (Gina, Romanova žena), Milan Grlica (Makso, nezaposlen), Nataša Grlica (Sara, vdova) in Ivana Ilić (Danica). Šepetalka je Slavica Vuković Bačić, za ton in luč pri predstavi skrbi Gordan Dlačić.

Marjana Mirković

23. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Skupščina društva

Na skupščini tudi zahvala Borisu Rejcu, foto: Marjana Mirković

Redno letno skupščino, tokrat tudi volilno, je po potrditvi kvoruma vodila (do)sedanja predsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačić. Na dnevnem redu sta bili pozneje soglasno sprejeti poročili o delovanju društva v preteklem letu in ugotovitvah nadzornega odbora, v nadaljevanju pa so sledili razrešitev starega in izvolitev novega vodstva in drugih teles ter načrtovana dejavnost in finančni načrt za letošnje leto.

Kar zadeva delovanje v letu 2025, je rečeno, da se nadaljujejo ustaljena udeležba MePZ na prireditvah, kot sta letna revija Primorska poje in Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, sodelovanje PS na dogodkih v Sloveniji in na Hrvaškem, enako tudi nastopi dramske skupine, pa udeležba skupin, od folklorne in glasbene do fotografske skupine, na manjšinskih prireditvah na Reki in drugod v državi. Društvo je gostilo različne nastope in skupine ter o vsem redno obveščalo trimesečno glasilo Sopotja, nadaljujejo se tudi težave s poštno dostavo. Redno poteka vzdrževanje poslopja Slovenskega doma – poleg KPD Bazovica je to tudi sedež svetov slovenske narodne manjšine Mesta Reka in Primorsko-goranske županije (PGŽ) ter reške enote INV-ja –, pri čemer se je Jasmina Dlačić zahvalila pridnemu članstvu, ki občasno priskoči na pomoč pri različnih delih. Tudi v prihodnje je napovedana objava posnetih prireditev na YouTube kanalu KPD Bazovica, zahvaljujoč predvsem podpredsedniku Milanu Grlici.

Poročilu nadzornega odbora, ki ga je podal predsednik Boris Rejec in je na vpogled v tajništvu v uradnih urah, sta sledila razrešitev članstva upravnega odbora (UO), katerega delo je ocenjeno kot zelo dobro, in izvolitev novih teles v skladu s statutom. Za sestavo UO v novem mandatu, ki je nastopil 1. marca 2026, so bili zato predlagani in soglasno tudi sprejeti dosedanji člani in članice: Eva Ciglar, Jasmina Dlačić, Milan Grlica, Sandra Grudenić, Darko Mohar, Vojko Pipan, Kristina Riman, Vitomir Vitaz in Slavica Vuković Bačić. UO je na poznejši seji v vodstvo znova izvolil Jasmino Dlačić za predsednico in Milana Grlico za podpredsednika.

Jasmina Dlačić se je ob koncu zahvalila vsem aktivnim članom za prizadevnost in trud, posebej Borisu Rejcu za dosedanje delo v nadzornem odboru v več mandatih in – velja dodati še to – tudi uredništvu Sopotij.

Marjana Mirković

7. marec/21. marec, Galerija Bellini, Firence/Muzej za znanost in tehnologijo, Milano, Italija

Željka Podobnik nagrajena v Italiji

Članica fotografske skupine KPD Bazovica in dolgoletna ljubiteljska slikarka Željka Podobnik je sodelovala na mednarodni umetniški razstavi Arte Firenze v Firencah. Ob sporočilu te novice je med drugim zapisala: "Uresničil se je moj največji slikarski sen – razstavljati v ugledni galeriji v mestu, kjer nas umetnost čaka na vsakem koraku! Razstavo je organiziral Center za umetnost in kulturo Verum in za to priložnost izbral sliko Poletni sen, akril na platnu."

Željka Podobnik pa je 21. marca zabeležila še en velik in nepričakovan uspeh: v Milanu je za sliko jadrnice namreč prejela mednarodno nagrado, imenovano Univerzalni genij in posvečeno Leonardu da Vinciju

V plodovitem slikarskem ustvarjanju od leta 2017 ima Željka Podobnik za seboj štiri samostojne razstave in več kot šestdeset skupinskih, poleg Hrvaške postavljenih na ogled tudi v Italiji, Sloveniji, Bosni in Hercegovini ter na Madžarskem. Sodelovala je tudi na številnih likovnih kolonijah in spletnih razstavah ter prejela več priznanj in nagrad. Novosti in dela predstavlja tudi na spletnih straneh, Mreža hrvaške kulture (MHK, www.mreza.hr) in https://womarts.net/artists/zeljka-podobnik/.

Željka Podobnik (desno) ob prejemu pomembne nagrade, osebni arhiv

Marjana Mirković

9. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

8. marec 2026

Ob 8. marcu je skupina Reci iz KPD Bazovica pripravila zanimiv program v počastitev mednarodnega dneva žensk. V okviru večletnega sodelovanja društva z oddelkom Osrednje knjižnice za slovensko narodno manjšino na Hrvaškem, ki od vzpostavitve leta 1993 domuje v Mestni knjižnici (MK) Ivana Gorana Kovačića v Karlovcu, je v goste povabila tudi skupino tamkajšnjega kluba ljubiteljev poezije.

Številne obiskovalce je uvodoma pozdravila predsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačić, ki je bila prijetno presenečena nad dobrim odzivom in je poleg zadovoljstva izrazila tudi prepričanje v nadaljnjo krepitev vezi med ljubitelji lepe besede v društvu in karlovški knjižnici.

Vodja skupine Reci Vida Srdoč je za program izbrala slovenski književnici, in sicer odlomke iz besedila Svetnica ter druge zgodbe avtorice Neli Filipić ter Romanco o žabah, Hišo iz kart in Moj fant je utrujen avtorice Svetlane Makarovič. Poleg nje so se z interpretacijo v nastopu predstavili še Karin Baloh Martić,

Rdeč nagelj za praznik, foto: Marjana Mirković

Marija Bujan, Ivo Gračanin, Ivan Harej - Harry, Zdenka Kallan Verbanac in Vitomir Vitaz. Program so popestrili še s pesmijo ob spremljavi Ivana Hareja - Harryja na kitari.

V drugem delu so se predstavile članice in član kluba ljubiteljev poezije iz karlovške knjižnice, Z verzom do srca. Za to priložnost so izbrali vsebine, namenjene ženskam, večinoma materam. Njihov recital sta z glasbenim nastopom obogatila vokalistka Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej - Harry, pesniški večer pa se je sklenil v vedrem razpoloženju in iskreno zahvalo koordinatorja za kulturne dejavnosti KPD Bazovica Vitomirja Vitaza gostujoči skupini ter njegovo čestitko nastopajočim in obiskovalkam skupaj z rdečim nageljnom. Za obisk se je gostom zahvalila tudi Zdenka Kallan Verbanac in z besedami, da *poezija vedno povezuje*, izrazila upanje, da bi takšna srečanja potekala vsako leto in postala tradicionalna.

Velja dodati, da sta Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej - Harry že redna gosta v karlovški knjižnici ter sta se med drugim tudi letos odzvala na vabilo za nastop ob valentinovem in večer pred tem, **13. februarja,** v knjižnični kavarni Kava in knjige z romantično obarvanim repertoarjem znova lepo obogatila tudi tokratni dogodek ob prazniku zaljubljenih. Marjana Mirković

10. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Vrata upanja, prodajna razstava 2025/2026

Večer obogatil glasbeni nastop, arhiv KPD Bazovica

Škofijska karitas Koper (ŠKK) je v KPD Bazovica prinesla razstavo del, ki so nastala na 31. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas, ki je potekala od 18. do 22. avgusta lani na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino. Projekt Umetniki za karitas vsa leta izvaja ŠKK in tako javnosti predstavlja sodobno umetnost ter obenem ozavešča o stiskah v okolju, zbrane prostovoljne prispevke pa namenja pomoči potrebnim, bolnim, umirajočim in njihovim svojcem na območju koprske škofije. Kolonijo strokovno spremlja umetnostna zgodovinarka in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je likovna dela in avtorje lepo predstavila tudi na reški razstavi, odprti pod geslom Vrata upanja, o projektu ŠKK pa je spregovorila koordinatorka Marjana Plesničar Jezeršek. Gostom je dobrodošlico izrekla tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić, v glasbenem delu pa je program obogatila vokalna skupina Otium.

Na razstavi, ki jo je postavil strokovni sodelavec ŠKK Bogdan Soban, so svoja dela predstavili udeleženci omenjene likovne kolonije Borut Beus, Brane Širca, Eva Meštrović (Hrvaška), Katja Bednarik Sudec, Livio Caruso (Italija), Marija Efremova (Severna Makedonija), Milan Todić (Srbija/Slovenija), Narcis Kantardžić (Bosna in Hercegovina/Slovewnija), Nina Zuljan in Stojan Špegel. Marjana Mirković

12. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

U3ŽO iz Slovenj Gradca na obisku na Reki

Zanimanje za delovanje rojakov na Reki, arhiv KPD Bazovica

Med obiskovalci iz Slovenije je srečanje v KPD Bazovica v program uvrstila tudi skupina Zavoda za izobraževanje odraslih Mestne občine Slovenj Gradec (MOCIS), ki v okviru Univerze za 3. življenjsko obdobje (U3ŽO) deluje pod imenom Odkrivajmo lepote naše domovine. Obisk v Slovenskem domu je potekal na temo Slovenci v zamejstvu, vodila pa ga je mentorica skupine, mag. Vlasta Grabec.

Skupino je sprejela tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić, jim predstavila pester nabor dejavnosti in jih popeljala na ogled prostorov, kar je oboje navzoče prijetno presenetilo (velja omeniti, da je Sandra Grudenić sicer tudi licencirana turistična vodička), še posebej spoznanje, da društvo deluje od leta 1947, in osrednje shajališče rojakov na Reki za druženje ter ohranjanje kulture in jezika z vrsto različnih dogodkov, od prireditev, koncertov in različnih srečanj do pouka slovenskega jezika in prepoznavnega središča za najrazličnejše informacije, povezane s Slovenijo, od področja izobraževanja in za poslitve do nepremičnin in pokojninskih vprašanj.

Skupina upokojencev iz Slovenj Gradca je obisk Reke obogatila s sprehodom po starem mestnem jedru, ogledom utrdbe in romarskega svetišča na Trsatu.

Povzeto po zapisu Sandre Grudenić

13. marec/27. marec, Ilirska Bistrica/Trst

Občni zbor v PD Snežnik in SPD Trst

Pri tržaških planincih, foto: Boris Veranič

PS KPD Bazovica na začetku leta običajno prejme več vabil za sodelovanje na občnih zborih planinskih društev, s katerimi tesno sodeluje. Za vsako društvo so ta srečanja obveznost, a tudi praznik, saj se članstvo ob tej priložnosti seznani s preteklim delovanjem, obenem pa sodeluje tudi pri pripravah načrtov za prihodnje. Vsi člani se tako vsaj enkrat na leto srečajo in pogovorijo tudi s predstavniki sodelujočih društev.

Letos so vabila na občni zbor poslala društva PD RTV Ljubljana, PD Podpeč Preserje, PD Postojna, Obalno PD iz Kopra, PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in SPD Trst. To potrjuje dobro delo PS in tudi dobre vezi. Skupini PS sta sodelovali na dveh občnih zborih, v PD Snežnik in SPD Trst.

V PD Snežnik so poročila posameznih odsekov potrdila odlično delo z otroki in enako tudi gorske reševalne službe, okrepila se je tudi izletniška dejavnost društva. Občni zbor je bil obenem tudi priložnost za dogovor o nadaljnji organiziranosti srečanj Prijateljstvo brez meje, ker sta bili tam kot gostji navzoči predsednica SPD Trst Loredana Gec in vodja planinskega odseka pri SK Devin Silvia Callin.

Občni zbor SPD Trst pa je pokazal, da nova predsednica Loredana Gec, ki je zamenjala dolgoletno, legendarno predsednico Marinko Pertot, uspešno nadaljuje delo tega velikega in za Slovence v Italiji zelo pomembnega društva. Pohvalijo se lahko z oblikovanjem kar nekaj novih odsekov, ki so privabili mlade, ti pa v društvo vedno prinesejo novo energijo in polet.

Darko Mohar

14. marec, OŠ Toneta Tomšiča, Knežak

Primorska poje 2026, pevska revija

Priljubljena pevska revija Primorska poje, ena največjih prireditev slovenske ljubiteljske kulture, se uspešno nadaljuje in krepi ter se, kot so zapisali v programski knjižici, *razvija v kulturni festival, ki vsako leto združi različne kulturne ustvarjalce iz vseh primorskih občin in zamejstva.* Na 75. pevskem srečanju, ki je potekalo od 27. februarja do 26. aprila, je letos sodelovalo največ zborov doslej, kar 219, predstavili so se na osemintridesetih koncertih in zapelo je več kot štiri tisoč pevcev. Nastopi so se znova zvrstili na številnih odrih po Sloveniji ter tudi pri rojakih v Italiji in na Hrvaškem, ena izmed revij pa je potekala v studiu Radia Koper v živo. Organizator, Zveza pevskih zborov Primorske (ZPZP), je k sodelovanju povabil tudi dijake, ki so z recitali Srečka Kosovela in Dragotina Ketteja počastili slovensko pesem v besedi in se tako poklonili tudi primorskima pesnikoma, ki jima je bila letošnja revija posvečena v celoti, Srečku Kosovelu ob 100-letnici smrti in Dragotinu Ketteju ob 150-letnici rojstva, verz Srečka Kosovela Naš spev je strasten, naša moč je živa! pa je bil geslo tokratne prireditve.

Primorska poje kot kulturni festival, arhiv KPD Bazovica

Kot skoraj vsa leta doslej je na reviji sodeloval tudi MePZ KPD Bazovica, tokrat v Knežaku in pod vodstvom zborovodkinje Suzane Matušan Avgustini. V zahvali vsem pevcem, zborovodjem in obiskovalcem, ki so napolnili dvorano z glasbo in toplino, so na Facebook strani društva med drugim zapisali: *Večer je bil pravi dokaz tega, kar predsednica ZPZP Janja Konestabo poudarja: Primorska poje ni tekmovanje, temveč odprt prostor rasti, odgovornosti in soustvarjanja – prostor, kjer z roko v roki na istem odru pojejo zbori iz Primorske, zamejstva v Italiji in na Hrvaškem. In prav to smo sinoči v Knežaku zares začutili.*

Poleg MePZ KPD Bazovica so ta večer nastopili še ŽePZ Kras iz Opatjega sela, ki ga vodi zborovodja Aleksander Zavadlav, MoPZ Triglav iz Trente z zborovodjem Zdravkom Kravanjo, ŽePZ Ajda iz Umaga z zborovodkinjo Vesno Car, MoPZ Vesna iz Križa pri Trstu, ki ga vodi Rado Milič, in novogoriški MePZ Motiv z zborovodjem Miranom Rustjo. Na reviji so nastopili tudi zbori slovenskih društev, ki delujejo na Hrvaškem, poleg umaškega še drugi zbori: oba zbora KPD Slovenski dom iz Zagreba, MePZ

pod vodstvom Ivice Ivanovića 22. marca v Kopru in duhovni MePZ, ki ga vodi Luka Hosu, 18. aprila v Kromberku, kjer je istega večera tam nastopil tudi MePZ SKD Triglav iz Splita, katerega tri desetletja delovanja omenja tudi programska knjižica revije, medtem ko se je MePZ Encijan iz SKD Istra v Pulju predstavil 10. aprila v Štandrežu. Društvi iz Istre pa sta tudi letos organizirali in gostili koncertni večer revije Primorska poje, in sicer SKD Ajda 21. marca v gledališki dvorani Antonio Coslovich v Umagu in SKD Istra 27. marca v Domu hrvaških veteranov v Pulju. Več: www.zpzp.si **Marjana Mirković**

18. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Razstava in dejavnost fotografske skupine

Zadovoljni z naučenim, foto: Istog Žorž

V društvu smo odprli novo razstavo fotografske skupine z naslovom Kaj smo se naučili? Sodelovalo je devetnajst članic in članov in na ogled postavilo dvajset fotografij, nastalih med fotografskim tečajem o digitalni fotografiji pod vodstvom Aleksandra Tomulića, zabeleženim v prejšnji številki Sopotij.

Odprtja se je udeležila vrsta obiskovalcev, med njimi tudi članstvo iz sodelujočih klubov, kot so Fotografski klub (FK) Sušec iz Ilirske Bistrice, fotografska skupina iz organizacije Italijanske narodne skupnosti (INS) na Reki ter FK Rijeka. Navzoče je pozdravila predsednica KPD Bazovica Jasmina Dlačić, vodja fotografske skupine Renata Jerkov je spregovorila o nastajanju fotografij, Aleksandar Tomulić pa med drugim o poteku tečaja in načinu izbora del za razstavo. Hvaležni smo vsem sodelujočim pri dogodku in tudi fotografu Istogu Žoržu za lepe fotografije ob tej priložnosti, ki ostajajo za trajni spomin.

11. aprila sta se na povabilo vodje fotografske skupine pri INS Lucia Vidotta članici KPD Bazovica udeležili čudovitega izleta v Trst, kjer je od 1. aprila do 3. maja letos potekala štirinajsta mednarodna razstava o *ulicah fotografij*, Le vie delle Foto. V tem času so številni fotografi svoja dela postavili na ogled na šestinpetdesetih različnih lokacijah, od lokalov, barov, bistrojev in kavarn do hotelov, organizirani pa so tudi vodeni ogledi razstav, kjer o njih spregovorijo avtorice in avtorji ter se z zanimivimi podrobnostmi ozrejo na nastanek fotografij. Dogajanje oživlja mesto in mu z izbranimi fotografijami prinaša dodatni kulturni utrip, na veselje številnih obiskovalcev, ki pri tem uživajo, enako kot naši članici.

20. aprila se je sodelovanje nadaljevalo z devetčlansko udeležbo iz KPD Bazovica na delavnici pri INS. Renata Jerkov in Lucio Vidotto sta ob tej priložnosti spregovorila o dosedanji dejavnosti, tečajih in načrtih v prihodnje, reški fotograf Željko Jerneić, vodja tečajev pri INS, pa je predstavil predavanje o velikem francoskem fotografu Henriju Cartieru - Bressonu, ki velja za očeta sodobne dokumentarne fotografije in enega od pionirjev tako imenovane ulične fotografije, zaradi njegove izjemne sposobnosti v objektiv ujeti trenutke iz življenja pa je njegovo delo postalo sinonim za "odločilni trenutek".

Renata Jerkov
prevod in priredba Marjana Mirković

27. marec/25. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Velikonočna in glasbena delavnica za najmlajše

27. marca je v KPD Bazovica v okviru prizadevanja za pomladitev društva in ohranitev skupine otrok, ki se v zadnjih letih bolj ali manj redno udeležujejo različnih vsebin in prireditev zanje, tudi letos potekala velikonočna delavnica. Posebej je razveseljivo, da so sodelovali otroci, ki so sicer vključeni v več drugih skupin, od planinske do glasbene, in se večinoma med seboj tudi poznajo. Zabavali so jih iskanje čokoladnih jajc po društvu, barvanje pirhov na papirju in okraševanje, najbolj všeč pri tem pa so jim bili zajčki. Dobra volja in smeh otroškega vrveža sta bila kar nalezljiva. Da je tudi tokrat vse potekalo brez težav, sta na pomoč znova priskočili in poskrbeli za vse potrebno članici mladinske skupine KPD Bazovica in tudi organizatorici delavnice, študentki Eva Lončarić in Michelle Samardžić, ki sta tudi avtorici fotografij, je med drugim na Facebook strani o delavnici zapisala tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić.

Ustvarjalni najmlajši, arhiv KPD Bazovica

25. aprila je na pobudo zborovodkinje MePZ KPD Bazovica Suzane Matušan Avgustini, katere profesionalna dejavnost je v veliki meri že več let usmerjena tudi v delo z otroki, v društvu potekala spomladanska glasbena delavnica za najmlajše. Udeležili so se je predvsem otroci iz zbora Marjetice (Tratinčice), ki ga vodi in gostujočega na poznejšem koncertu, ter njihovi prijatelji.

Suzana Matušan Avgustini si, kot pravi, želi, da bi podobne dogodke organizirali tudi v prihodnje ter igrivo, z ritmom, pesmijo in vedrimi melodijami otrokom približali radost uživanja v glasbi in jih tako spodbudili tudi k prijetnemu druženju. Kot še poudarja, to izjemno pozitivno vpliva na razvijanje občutka za skupno in razvoj otrok nasploh, predvsem pri izražanju čustev in krepitvi samozavesti. Zavedajoč se tega tudi s svojimi bogatimi izkušnjami, še dodaja, da bi bila zelo vesela, če bi se takšna srečanja ob pesmi in glasbi nadaljevala in prerasla v tradicionalna. **Marjana Mirković**

11.–12. april, Novigrad Podravski

Akvarelni vrt, likovna delavnica

V organizaciji Hrvaškega sabora kulture in sodelovanju z Zvezo kulturno-umetniških društev Koprivniško-križevske županije ter ob podpori tamkajšnjih občinskih in županijskih oblasti je potekala uspešna, dvanajsturna likovna delavnica z naslovom Akvarelni vrt. Udeležilo se je je petnajst ljubiteljic slikanja, med njimi tudi članici likovne skupine KPD Bazovica Suzana Lunder in Lidija Tuškan - Mohar. Delavnico je vodila akademska slikarka Olena Sokolovska, in nas pri ustvarjanju usmerila, naj ne slikamo vrta dobesedno, temveč naj *občutimo dih pomladi, svetlobo, ki jo prinaša, okna in šopek tulipanov*. Uvodoma nam je na kratko predstavila srž tehnike akvarela, mokro na mokro, mokro na suho, suhi čopič, močnejše izražanje barve in glaziranje, spoznali pa smo tudi ustrezne materiale pri tem. Najdragocenejše za nas je bilo spoznavanje poteka ustvarjanja slike v akvarelu, s čimer nas je potrpežljivo, korak za korakom, seznanjala mentorica in kar smo pozneje same preverile z uporabo na svojem papirju. Na svetov nismo prejemale samo v teoriji, temveč tudi v praksi, kajti mentorica nas je vsako posebej uvajala v skrivnosti nastajanja akvarela. Po delavnici smo svoja dela postavile na ogled, a glede na edini motiv so vse slike odražale osebni pečat avtoric in tudi doseženo raven uporabe akvarelne tehnike. Vsekakor je bila delavnica tudi za naju zelo koristna kot podlaga in tudi spodbuda za likovno izražanje v akvarelu v prihodnje.

Po uspešni delavnici, arhiv Lidije Tuškan Mohar

Lidija Tuškan - Mohar, prevod Marjana Mirković

18. april, Družbeno-kulturni center Lamparna, Labin

Dvajset let Društva Slovencev

Društvo Slovencev v Labinu je dve desetletji uspešnega delovanja praznovalo zelo svečano, z vsebinsko bogatim programom in gosti, številne čestitke pa je mogoče strniti v misel, da tamkajšnji rojaki v prizadevanju ohraniti jezik in kulturo soustvarjajo in bogatijo tudi kulturno podobo okolja, v katerem živijo in delajo, ter krepijo vezi sobivanja. To je potrdil tudi sam odziv udeleženih, med katerimi so bili – poleg dr. Brede Zalašček z USZS, pristojne za Hrvaško, mag. Tamare Plankar z veleposlaništva RS v RH, pristojne za področje kulture, in predsednice ZSDH Barbare Antolić Vupora, skupaj s predstavniki slovenskih društev iz Istre ter Lovrana in Reke – podžupan Labina Goran Vlačić, predsednik Sveta bošnjaške narodne manjšine Mesta Labin Esad Spahić in predsednica Sveta srbske narodne manjšine Mesta Labin Cvija Davidović.

Jubilej lepo popestrila Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej – Harry, arhiv KPD Bazovica

V imenu Društva Slovencev je navzoče pozdravila predsednica Silva Šutar Vujičić, se med drugim ozrla na razvoj društva in se za doseženi jubilej iskreno zahvalila predvsem zaslužnim članom, ki *so srce društva, za ves trud, odrekanja, zanesenjaštvo in ljubezen do slovenstva.* Dvorano je nagovoril tudi pobudnik, eden izmed šestih ustanovnih članov in prvi predsednik, takrat mladi novinar Glasa Istre (GI) Kristian Stepčić Reisman, potomec tretje generacije slovenske družine. Kot smo tedaj zapisali v mesečniku Kažipot (www.dlib.si, št. 13, 2006), je nastanek društva spodbudil tudi velik ljubitelj in poznavalec lokalne zgodovine in krajevne dediščine Labina in okolice, urednik v GI Marijan Milevoj, tudi avtor knjige Labinade (Mathias Flacius, Labin 2006), v kateri posebno poglavje namenja tamkajšnjim Slovencem, ki da številčno niso močni, so pa *še dandanes ostali svoji,* in da je to *vsekakor treba spodbujati.* Zanimiv prispevek na to temo je za Kažipot napisal tudi Kristian Stepčić Reisman – skupaj z mlado ekipo so takrat sami uredili društvene prostore na naslovu Ul. Vjekoslava Spinčića 5 v Labinu, ki so jih zagotovile mestne oblasti in kjer društvo deluje še danes.

V kulturnem programu sta v glasbenem delu z repertoarjem slovenskih narodnih navzoče znova razveselila člana skupine Mimo ritma iz KPD Bazovica Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej - Harry, na odru pa sta se zavrteli gostujoči folklorni skupini (FS) iz Slovenije, FS Društva upokojencev Sevnica in FS Delavsko kulturnega društva Svoboda s Senovega. **Marjana Mirković**

25. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Zborovski večer, posvečen glasbeniku Josipu Kaplanu

Poklon skladatelju, MePZ KPD Bazovica z zborovodkinjo, foto: Marjana Mirković

Trideseta obletnica smrti skladatelja in pedagoga Josipa Kaplana (Krško, 23. oktober 1910 – Lovran, 25. marec 1996) je bila nova priložnost za hvaležen poklon izjemnemu rojaku, ki je del svoje plodovite ustvarjalnosti neločljivo povezal tudi s KPD Bazovica, sicer pa s svojim delovanjem zaznamoval poti številnih zborov in mnoge generacije učencev.

Posebej dragoceno dediščino Josipa Kaplana za KPD Bazovica že desetletja ohranja in živi MePZ, predvsem s pesmijo Bazovica, skladano na besedilo Slavka Arbitra in ki je sčasoma postala *himna* društva, tokrat pa uvedla tudi v Zborovski večer. MePZ KPD Bazovica je pod vodstvom Suzane Matušan Avgustini v program ob tej priložnosti uvrstil še *Sunce na Kvarnere* (Drago Gervais) in Moj kraj (Božo Hlastec).

Josip Kaplan je pisal tudi za otroke, skladbi iz tega opusa, Pomlad in Medved razmišlja, je na Zborovskem večeru predstavil reški otroški pevski zbor Tratinčice (Marjetice), ki ga prav tako vodi Suzana Matušan Avgustini, deluje pa v okviru Ustvarjalno-izobraževalnega centra Glasbeni vrtiljak. Prisrčen nastop najmlajših je posebej raznežil obiskovalce, ki so zborček nagradili z močnim aplavzom.

Skladatelj je uglasbil tudi več pesmi iz hrvaške književnosti, med njimi Morje Zlate Kolarić - Kišur in Dolgo v noč Dragutina Tadijanovića. Skladbi je zapela nagrajevana dijakinja reške Glasbene šole (GŠ) Ivana Matetića Ronjgova Kiara Valjan, ob klavirski spremljavi profesorice glasbe Vjere Lukšić.

Na skladatelja je vplivalo tudi okolje, v katerem je živel in deloval, med drugim je uglasbil tudi pesem, posvečeno Lovranu, *Lovrane grade* čakavskega pesnika iz Veprinca, Josipa Stanića. To je za tokratni nastop izbral gostujoči zbor Lovor iz Lovrana, ki ga vodi Ariana Bossi, v njem pa vsa leta od ustanovitve (1948) poje tudi več rojakov. Lovranski zbor je ob klavirski spremljavi Vjere Lukšić zapel še pesmi *O, plavi Jadrane* in *Mom zavičaju*, obe na besedilo Vjekoslava Kneževića in v aranžmaju Josipa Kaplana.

Odlično obiskano prireditev, dvorana je bila namreč znova premajhna za vse, ki so želeli prisluhniti nastopajočim, je povezoval koordinator kulturnih dejavnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz, ki se je v uvodu ozrl na dejavnost in pomen skladateljskega opusa Josipa Kaplana. O spominih nanj in vtisih s prireditve pa je tekla beseda na poznejšem druženju z obiskovalci, med katerimi je organizator posebno dobrodošlico in zadovoljstvo nad odzivom izrazil skladateljevi hčerki Jasni Kaplan. Veljati doda, da sta bila med drugimi navzoča tudi mlada reška glasbenika, ki nastopata tudi kot klavirski duo, rojakom že znani Marko Juraj Žerovnik in Dora Lovrečić, ki se je Josipa Kaplana 25. marca na spletni strani www.glazba.hr v rubriki *Priče* spomnila s toplim, zanimivim in zelo lepim zapisom.

Zborovski večer je na ogled na kanalu YouTube KPD Bazovica.

Marjana Mirković

8. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Rože za mamo

V KPD Bazovica je tudi letos potekala prisrčna prireditev z otroškim nastopom ob materinskem dnevu, ki se na Hrvaškem sicer praznuje drugo nedeljo v maju. Številne navzoče, predvsem so to bili starši, babice in dedki ter drugi družinski člani in prijatelji nastopajočih, je uvodoma pozdravila tajnica društva Sandra Grudenić. Napovedala je tudi posamezne nastope in obiskovalce med drugim seznanila z možnostjo obiskovanja pouka slovenščine na podlagi manjšinske zakonodaje oziroma tako imenovanega modela C na reških osnovnih šolah Pećine in Kozala ter šolah Klana in Matulji. Na prireditvi z raznovrstnim programom je tako poleg najmlajše generacije članstva KPD Bazovica sodelovala tudi skupina učencev tega pouka.

V programu so se tokrat izkazali Aria Hunjadi s skladbo na klavirju (Reverie, Robert D. Vandall), Luka Klarić, ki obiskuje glasbeni tečaj kitare v društvu pod vodstvom Luke Verbanca (Barcarolle, Napoleon Coste), in Enea Hunjadi, ki je zaigrala na flavto (Ruski ciganski ples Wilhelma Poppa), vsi že vajeni odra Slovenskega doma. Sledil je nastop učencev, ki na matuljski OŠ Dr. Andrija Mohorovičić obiskujejo pouk slovenščine pod vodstvom učiteljice Romane Turkušić Škrab – skupno je teh kar triinosemdeset, na prireditvi pa so se predstavili Ambra Bradovščak, Dora Grabar in Len Stegić z izborom pesmi, posvečenih mami, in sicer Mama je ena sama Toneta Pavčka, Pesem za mamo Neže Maurer in Mama neznanega avtorja.

Lep in obetajoč prizor, foto: Marjana Mirković

Zatem se je na odru zavrtela Rita Bilić v španskem plesu iz baleta Hrestač Petra Iljiča Čajkovskega na koreografijo Irine Koteles in v svoji priredbi. Cinta Segulin Štambuk pa je pod vodstvom mentorice Alene Medič zaplesala variacijo iz klasičnega baleta Vila lutk Josefa Bayerja na koreografijo bratov Legat. Nastopil je tudi njen brat Ante Segulin Štambuk in na klavirju zaigral Francosko suito – Polonezo Johanna Sebastiana Bacha. Pravo mladostniško energijo pa so na nastopu, ki je sklenil prireditev, s skladbama Iron Man skupine Black Sabbath in Rijeka skupine Paraf izrazili člani najstniške glasbene skupine društva High Voltage, ki jo sestavljajo vodja Mihael Plazibat, Bartol Kesten in Vili Puc ter pevka Matilda Zulle.

Sandra Grudenić se je ob koncu zahvalila vsem nastopajočim, ki so jih obiskovalci nagradili z močnim aplavzom in pohvalami, nove pobude pa so se gotovo rojevale tudi na poznejšem sproščenem druženju vseh generacij. **Marjana Mirković**

9. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

ŽePZ Pristan in MePZ KPD Bazovica, večerni koncert

Na dan Evrope je bilo slovesno tudi v KPD Bazovica, potekal je zborovski večer z gostjami iz Kopra. Uvodoma je navzoče v dvorani pozdravil koordinator kulturnih dejavnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz in posebno dobrodošlico izrekel gostjam iz Kopra, ženskemu pevskemu zboru (ŽePZ) Pristan. Napovedal je tudi program, s krajšim nastopom ga je lepo začel gostiteljski MePZ pod vodstvom Suzane Matušan Avgustini in zapel himno Bazovica in *Sunce na Kvarnere*, ki ju je uglasbil Josip Kaplan, ter narodno Nocoj pa, oh, nocoj v priredbi Frana Venturinija in s solistom Borisom Rejcem.

V nadaljevanju se je z bogatim in raznolikim repertoarjem, od ljudskih s Tržaškega, Istre, Bele krajine in Škotske do priljubljenih slovenskih popevk in tujih napevov predstavil šestnajstčlanski ŽePZ Pristan in svoj napovedani izbor enajstih pesmi na koncu celo presegel! Občinstvo je bilo več kot zadovoljno, marsikdo se je, zlasti pri zimzelenih slovenskih ali svetovnih uspešnicah, tudi na tiho pridružil ubranemu petju gostujočih, ki so za nastop zasluženo prejele dolg in močan aplavz. Navdušila je tudi mlada zborovodkinja Iva Dobovičnik, ki je ob tej priložnosti zapela in zaigrala na klavir. Velja dodati, da je skupina za spoznavanje in doživljanje umetnosti UTŽO iz Kopra pod vodstvom mentorice Carmen Tisnikar obiskala KPD Bazovica pred leti, 14. oktobra 2021, in so bile, kot smo slišali na prireditvi, stkane prijateljske vezi, tokrat pa so prišle gostje ustvarjat nove spomine. K temu je gotovo prispevalo tudi prijetno razpoloženje med poznejšim druženjem obeh zborov in dogovori o načrtovanem gostovanju MePZ KPD Bazovica v Kopru, predvidoma jeseni letos.

Vitomir Vitaz napovedal nastop ŽePZ Pristan z dirigentko Ivo Dobovičnik, foto Marjana Mirković

ŽePZ Pristan že triindvajset let deluje kot ena izmed mnogih skupin v okviru UTŽO v Kopru in letos šteje več kot dvajset pevk, ki jih povezuje ljubezen do petja, glasbe in druženja. Nastopajo na različnih prireditvah v Sloveniji in sosednjih državah ter se pohvalijo z več nagradami in priznanji. Na repertoarju, s katerim ohranjajo del kulturne dediščine in jo povezujejo s sodobnimi melodijami, imajo priredbe ljudskih in umetnih pesmi ter slovenskih in tujih popevk. ŽePZ Pristan vodi Iva Dobovičnik, tudi profesionalno usmerjena na področje glasbe, kjer je tudi doktorirala.

Posnetek koncertnega večera je na ogled na YouTube kanalu KPD Bazovica – povezava: https://www.youtube.com/watch?v=hLv7-DV5P-I ▮ Marjana Mirković

IZ PLANINSKE SKUPINE

22. februar, S PD Opatija na Čelimbašo

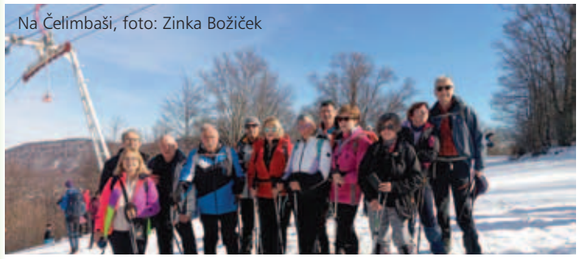
Na Čelimbaši, foto: Zinka Božiček

Člani PS KPD Bazovica smo se s Planinskim društvom (PD) Opatija pod vodstvom njegovega vodnika Stivena Knausa tokrat odpravili na skupno planinarjenje na 1084 metrov visok vrh Čelimbaša. Pot smo začeli pri vznožju smučarske žičnice v Mrkoplju in nadaljevali po krožni stezi do vrha. Na zasneženi in s soncem obsijani poti smo uživali v pravem zimskem razpoloženju. Na vrhu smučišča se nam je ponujal čudovit panoramski razgled na Mrkopalj, goste goranske gozdove in vrhove, med drugimi na Bjelolasico in Maj Vrh, v izjemno jasnem vremenu pa je bilo v daljavi videti tudi najvišje vrhove Julijskih Alp v Sloveniji.

Hoji sta sledila druženje reške in opatijske skupine v planinski koči Bele stene v naselju Tuk ter snovanje novih skupnih podvigov v prihodnje.

▮ Renata Jerkov, prevod Marjana Mirković

14. marec, Pohod Ženske v hribe tokrat na Cerniški vrh

Ob kalu Vidačevo, arhiv Renate Jerkov

Zamisel vsakoletnega marčevskega pohoda PS Ženske v hribe, namenjenega članicam skupine, je ponuditi lažjo turo v okolici Reke, se jim zahvaliti in jih tako nagraditi za veliko dela, ki ga opravijo v PS. Letos smo izbrali dveurni pohod po eni od stez, imenovanih Čavjanski kalići, ki povezujejo središče naselja Čavle z nekdanjimi edinimi viri vode po okoliških vaseh. Resnici na ljubo je vodja PS traso pohoda malce prilagodil in vključil še več drugih vaških poti.

Na zbirališču na Grobniškem polju pa je člane PS presenetil naliv: "Če se komu ne da po takšnem vremenu v gozd, se najdemo ob dveh pri stadionu Nogometnega kluba Grobničan na družabnem delu našega pohoda, kot radi rečemo, na *analizi prehojene ture*," je vodja PS odpravil nevšečnosti vsem, ki niso želele v mokro naravo. No, ostalo jih je deset, sedem ženskih in trije moški člani, ki jih dež ni mogel ustaviti. Lilo je resnično prav vso pot do zaključka pri stadionu v Mavrincih. Deseterica je vseeno uživala v lepoti narave, ob dveh kalih ob poti, gromačah in Kalvariji na Cerniškem vrhu. Sledili so hiter spust z vrha, preoblačenje v suha oblačila in obutev ter družabno popoldne v gostišču. Seveda je vsaka izmed članic dobila vrtnico in veliko zahvalo. Hvala za vse lepe trenutke, ki jih skupaj preživimo pri delu v PS! ▮ Darko Mohar

22. marec, Potepanje po Krku vedno zelo zanimivo

Tudi letos se je za že kar tradicionalni izlet, poimenovan Krk za prijatelje, prijavilo veliko število zainteresiranih, skupno več kot sto sedemdeset. Prišli so iz PD Dovje Mojstrana, PD Postojna, PD RTV Ljubljana in PD Snežnik iz Ilirske Bistrice ter poleg PS KPD Bazovica tudi prijatelja te skupine, lahko bi rekli že skoraj njena člana, Breda in Vilko Papler z Golnika pri Kranju.

Vodja PS je pripravil pohod od mesteca Vrbnik do lepih zalivov na severovzhodni strani otoka, Potovošće in Srščica. Organizatorju je bilo naklonjeno tudi vreme, lep sončen dan, ne prevroč, z malo burje, idealno za hojo. Od Vrbnika do zaliva Potovošće je speljana asfaltirana cesta, kar je omogočilo, da se gostom tam pripravi lep sprejem z manjšim okrepčilom.

Stara pastirska pot do Srščice pelje mimo zaliva Sveti Juraj, z ruševinami cerkvice iz romanike, nekoč poslikane s freskami. V svojem delu Terra incognita jo omenja tudi hrvaški umetnostni zgodovinar, akademik Branko Fučić, izjemen poznavalec glagolice in umetnosti iz obdobja romanike.

Zaliva Srščica in Ogrul obdajata rt Glavina, globoko vrezan v Vinodolski kanal. Njegov najvišji vrh je Veli grad, visok 103 metre, no, do njega ne pelje nobena pot. Na drugi strani, od rta Glavina do Male luke v smeri vzhoda, je namreč ornitološki rezervat Kuntrep, najstarejši na Hrvaškem in prvi na svetu, namenjen varovanju beloglavega jastreba, tako da Veli grad ni mogel biti cilj izleta.

Zeleno brinje, belina kamna in modrina morja so tudi tokrat

Na plaži Potovošće, foto: Milan Grlica

navdušili planince. Ob koncu je sledilo še druženje v lovski koči društva Šljuka (Kljunač) iz Omišlja in lepo sklenilo letošnji izlet. So pa že načrti za Krk za prijatelje v naslednjem letu. Še veliko je poti, ki jih je treba prehoditi, a mogoče je kakšno treba tudi ponoviti. ▮ Darko Mohar

12. april, Prijateljstvo brez meje 2026

Dvajseto srečanje Prijateljstvo brez meje, ki je postalo že tradicionalno, so letos organizirali tržaški planinci, člani SPD Trst in planinskega odseka Smučarskega kluba (SK) Devin iz Nabrežine. Več kot sto udeleženih iz Ilirske Bistrice, s Tržaškega in z Reke se je zbralo v Proseku, ob dobrodošlici domačinov in zanimivim uvodnim nagovorom o krajevni preteklosti. Upokojena profesorica slovenščine in latinščine Slava Starc je ob tej priložnosti spregovorila o sosednjih, nekdaj povsem slovenskih naseljih, Proseku in Kontovelu. Njune vaške šege in navade so več navzočih starejših spomnile na njihovo otroštvo in zelo podobne običaje v njihovih vaseh.

Na kraškem robu, foto: Darko Mohar

Sledila sta pohoda, krajšega, po poti proti Pavljemu vrhu, je vodil Pavel Nadlišek, daljšega, proti vrhu Svetega Primoža, pa Ivo Sosič. Lepe poti, speljane skozi sredozemske gozdove in ob kraškem robu, z razgledi na Tržaški zaliv, Trst in vse do Savudrije na vzhodni strani ter do Gradeža na zahodni. Udeleženi so slišali tudi krajšo pripoved o nekdanjem lovu na tune kontovelskih ribičev, vodi in vinogradih na stiku karbonatne in flišne podlage tal, delu domačinov v miramarskem gradu. Ob koncu je sledilo še druženje v kontovelski športni dvorani in prijateljske vezi so se dodatno utrdile. Nasvidenje naslednje leto na Bistriškem! ▮ Darko Mohar

18. april, Potepanje po kraškem robu izlet za sladokusce

Član PS Milan Grlica je resnično pripravil lep izlet, tako, kot on to zna, natančno do zadnje pike.

Najprej smo se odpeljali mimo mejnega prehoda Jelovice–Podgorje do vasice Praproče. Sledila je pot malo gori, malo doli, do kraškega roba, s katerega so izredni razgledi proti Trstu, Kopru in vrhovom Istre. Zaradi megličastega vremena Alp tokrat ni bilo mogoče videti. Povzpeli smo se na 449 metrov visok Zjat in se zatem spustili do obrambne trdnjave v skalovju nad vasico Podpeč. Če si dobro organiziran, se seveda tudi najde človek, ki bo trdnjavo odprl. Poleg razgledov in spoznanj o zgodovini smo lahko uživali v spomladanskem cvetju, ki se je razbohotilo na travnikih kraškega roba.

Na poti nazaj je sledil še ogled cerkvice Marije Snežne na Gradišču, z znano legendo o snegu, ki da je zapadel v avgustu. Čeprav je bil izlet napovedan kot lažji, nekako, ki ga lahko opraviš v copatah, se je vseeno vsega skupaj nabralo za več kot 250 metrov vzpona. S tem še ni bilo konec planinsko in zgodovinsko obarvanega ogleda krajev po kraškem robu, še en od ciljev je bil Črnokalski grad. Stoji na več kot trideset metrov visoki skali in dostop je možen le čez štirimetrski most. Seveda, most je bil v starih časih dvižni. Ogled gradu so popestrili mladi alpinisti, po napisih na majicah sodeč iz Športno plezalnega kluba Jesenice, ki so pogumno premagovali navpične smeri v črnokalskih skalah.

Pri črnokalski utrdbi, foto: Darko Mohar

Izlet smo zaključili z ogledom cerkvice Svete Trojice v Hrastovljah s poslikavami Ivana iz Kastva. Freske s prizori iz Stare in Nove zaveze so pač takratni nepismeni množici na najlažji način tako prenašale vero.

Analiza ture je sledila na hrvaški strani, v Lupoglavu.

Hvala Milanu Grlici za prelepo zasnovan in izpeljan izlet!

▮ Darko Mohar

19. april, Ob jubileju PD Postojna odprta tudi obnovljena Vojkova koča na Nanosu

Oni so odprli obnovljeno Vojkovo kočo, foto: Darko Mohar

Zapeli tudi Dragonarji generala Maistra, foto: Darko Mohar

PD Postojna je pred številnimi udeleženci v lepem vremenu na Nanosu proslavilo visoko obletnico, osemdeset let delovanja društva, ustanovljenega takoj po drugi svetovni vojni. Za seboj imajo veliko opravljenega dela, najnovejši večji zalogaj je bila obnova Vojkove koče na Nanosu. Zato so izkoristili to priložnost in se zahvalili vsem, ki so finančno podprli obnovo, in tudi vsemu pridnemu članstvu. Najbolj pridne izmed njih je nagradila tudi Planinska zveza Slovenije (PZS), v imenu katere sta se proslave udeležila prejšnji predsednik Jože Rovan in novi podpredsednik Jožef Bobovnik. Novo vodstvo PZS je bilo namreč dan pred tem izvoljeno v Tolminu in odslej jo vodi Martin Šolar, ki smo ga na Reki spoznali na začetku leta kot direktorja Kobariškega muzeja in soorganizatorja razstave, postavljene v reškem Hrvaškem kulturnem domu (HKD) na Sušaku o hrvaških enotah na Soški fronti ter udeleženca zanimivega omizja na to temo.

Proslavo sta v kulturnem programu popestrila pevski zbor Dragonarji generala Maistra z Unca, ki jih vodi Jože Oblak in nastopajo oblečeni v zgodovinske uniforme, in postojnska vokalna skupina Brkinci, ki jih vodi Dušan Kafol.

Na koncu so podžupanja Občine Pivka Majda Godina, župan Občine Postojna Igor Marentič in predsednica PD Postojna Neva Šemrov svečano odprli obnovljeno Vojkovo kočo, ki bo odslej še prijaznejša do okolja in obiskovalcev. V imenu PS KPD Bazovica se je slovesnosti ob visoki obletnici udeležil tudi vodja PS Darko Mohar s soprogo Lidijo Tuškan - Mohar. Darko Mohar

25. april/9. maj, Z otroki vedno zanimivo: vrh Točila in Vila Učkarica

Na grebenu Rebri, foto: Darko Mohar

Kljub večkratni odpovedi zaradi bolezni se je na prvem izletu na začetni točki v Hrastenici le zbralo osem otrok in toliko staršev. Kljub veliki razliki v starosti otrok, imeli so od tri in pol do petnajst let, je bilo zanimivo za vse. Pohodi z otroki so vedno lepi, vodniki morajo dati veliko več od sebe kot pri vodenju odraslih. Otrokom namreč ni pomembno to, kar je staršem, na primer lepi razgledi, ki jih na tej turi ni manjkalo, ali uživanje v naporu, njim je treba ponuditi predvsem igro in nova spoznanja. In – kar je najpomembnejše – od otrok se starši lahko veliko naučijo.

Tudi tokrat je bilo veliko igranja, z različnimi žuželkami ali iskanjem markacij, ki so na tej stezi drugače označene, z rumeno barvo reških sprehajalnih poti. Otroci so slišali tudi zanimivosti o dinozavrih in njihovem izumrtju, preskakovati so morali kamne na poti in še marsikaj drugega jih je čakalo. Na vrhu Točila, visokem 358 metrov, je sledil počitek s sendviči in pijačo, odprli so se tudi razgledi proti visokemu hribovju v zaledju Reke. Ob koncu še čestitke najmlajši udeleženki Tisi, ki je zelo pogumno prehodila celo pot. Zahvala velja tudi priljubljenemu vodniku Milivoju Filipoviću, z vzdevkom Fičo, za pomoč pri izvedbi izleta. Analiza ture je sledila kar na otroškem igrišču v Hrastenici, sok iz hladilne torbe in kakšni rogljiči so bili pri tem prav dobrodošli.

Majski izlet pa je otroke popeljal na Učko in poučno pot Vila Učkarica, udeležili so se ga tudi osnovnošolci reške OŠ Fran Franković z Drenove. Kombinacija planinskega vodenja in strokovnega dela mentoric z otroki se je odlično izkazala. Pri vsaki interaktivni plošči so se otroci ustavili, prebrali besedilo ter se učili o tamkajšnjih živalih in rastlinah. In seveda o dobrih vilah, ki jih spremljajo na izletih po Učki in nasploh v življenju. Po dveurni hoji se je izlet končal v planinskem domu na Poklonu, kjer so jim oskrbniki ponudili čaj in zagotovili prostor za risanje doživetij tistega dne. Po naslednjem izletu v septembru bodo njihova dela pripravljena za razstavo.

Za pomoč pri izpeljavi izleta na Učko gre velika zahvala PD Opatija in tudi glavnemu vodniku Milivoju Filipoviću – Fičo je resnično priljubljen tudi med otroki!

Darko Mohar

DPS v KPD Bazovica

Učiteljica DPS v KPD Bazovica Vida Srdoč nam je poslala eno izmed domačih nalog (pismo) pri pouku, za katero se zahvaljujemo in jo objavljamo nelektorirano.

Draga Ana, kako si?

Povabila sem te, da prideš, ker imam eno odlično idejo.

Včeraj sem na spletni strani turističnega centra Kranjska Gora videla, da imajo odlične popuste.

Mislim da je to odlična ideja, ker ima tvoja mama naslednji teden rojstni dan in jo lahko presenetimo in povabimo na zelo zanimiv izlet.

Turistični center ponuja en odličen apartma, ki se nahaja na obrobju mesta, na lepi, mirni in sončni lokaciji. Apartma ponuja polpenzion – samopostrežni zajtrk in večerjo.

Nahaja se v bližini centra mesta in je idealno izhodišče za različne aktivnosti: pohodništvo, kolesarjenje, obisk gora in različnih naravnih znamenitosti. V apartma bomo prišli v petek zvečer in ostali do nedelje.

Plan za ta vikend je, da v soboto gremo v čudovito vasico Sveto Višarje v Italiji, ki se nahaja na nadmorski višini 1798 metrov. Potem se bomo še ustavili v majhnem alpskem mestu Valbruna, kjer je ena najlepših božičnih sprehajalnih poti v Italiji.

Za nedeljo se lahko zmenimo, ali se bomo napotili v Celovec in videli čudovito Vrbsko jezero, ali pa nas bo pot odpeljala proti Blejskemu jezeru.

Povej mi, ali imaš še kakšno idejo.

Lepo se imej in se kmalu vidiva.

Tvoja Tea

Tea Prpić, DPS v KPD Bazovica

Pouk slovenščine na OŠ Pećine, Kozala in Klana

Kot nam je znova prijazno sporočila učiteljica pouka slovenskega jezika in kulture po modelu C na reških OŠ Pećine, Kozala in Klana Barbara Turk, se zanimivi dogodki kar vrstijo.

25. februarja sta OŠ Kozala tako obiskali avtorica knjige Čukec Nukec Helena Janežič in ilustratorka Polona Kosec. Na zanimivem in poučnem srečanju v šolski knjižnici sta predstavili slikanico, napisano v slovenskem in hrvaškem jeziku, tako da so se učenci seznanili z vsebino zgodbe ter tudi samim delom in nastankom Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) v Ljubljani. Bilo je zanimivo in poučno.

5. marca so osnovnošolci od 5. do 7. razreda, ki na OŠ Pećine, Kozala in Klana obiskujejo pouk slovenščine, uživali v poučni in sproščujoči šolski uri, preživeti v Otroški hiši na Reki. Ogledali so si slovenski film Igrišča ne damo. Film je bil poučen, ura slovenščine pa nekoliko drugačna in znova zanimiva.

12. marca je uro pouka slovenščine na OŠ Pećine obiskala ekipa RTV Koper in z novinarko Tjašo Lotrič pripravila prispevek za oddajo Rojaki, ki je bila na programu 31. marca in je na ogled na naslovu www.365.rtvslo.si. Z učenci je stekel pogovor o knjigi Čukec Nukec in obisku Helene Janežič, *pokazali smo, kaj smo se naučili, kaj smo izdelali in na koncu skupaj zapeli. Ta dogodek nam je dal dodatno motivacijo.*

21. aprila so učenci vseh treh omenjenih šol obiskali Art kino in si ogledali nagrajeni otroški film Kekec. Velika zahvala Alenki Stanić in Borisu Rejcu iz svetov slovenske narodne manjšine Občine Matulji in Mesta Reka, ki sta ogled finančno podprla in omogočila nakup vstopnic za otroke.

4. maja pa je uro slovenščine na OŠ Klana izpolnila zabava s plesom z Malim Bu. Družili smo se z Marjanom Uljanom iz Hiše zabave mali Bu, ki je s plesom, glasbo in zgodbami razveselil in razplesal vse učence razredne stopnje.

Barbara Turk

Učenje izven učilnic posebej zanimivo, foto: Barbara Turk

Skupina Reci: beremo, pišemo, recitiramo, rastemo skupaj

Skupina Reci, ena od kulturnih dejavnosti v KPD Bazovica, poleg tega, da njeni člani nastopajo s svojimi recitacijami na različnih prireditvah v društvu in zunaj njega, spodbuja in razvija tudi duh branja. Mnenja o knjigah, prebranih na lastno željo ali po priporočilu vodje Vide Srdoč, iz zbirke društvene, karlovške ali njene zasebne knjižnice, se zapišejo in v skupini delijo. Zahvaljujemo se Vidi Srdoč za poslan prikaz, ki ga je o knjigi z naslovom **Kot v filmu** pisatelja **Vinka Möderndorferja** zapisal **Ivo Gračanin**:

Zakaj knjigo Kot v filmu velja prebrati? Če je bralec odrasla oseba, se bo ob duhovitih, živih slikah življenja osnovnošolcev vrnil v svoje najlepše življenjsko obdobje. Če je bralec osnovnošolec, kar je tudi glavni lik knjige, bo skupaj z dvanajstletnim dečkom Gašperjem potoval skozi doživljanja zunanjega in notranjega sveta, odnose s sošolci, odkrivanje lastnosti odraslih, predvsem narave svojih staršev, in bo tako pravzaprav odraščal skupaj z Gašperjem.

S čim nas napolni ta knjiga?

Knjiga nosi pesniška videnja sveta. Vrača nas v dni naše zgodnje mladosti. Avtor je nazorno prikazal metamorfozo iz neoskrunjenega otroškega sveta v svet odraslih. Ko beremo knjigo, nas zaradi bogastva slikovitih, navdihnjenih in s humorjem ter poznavanjem človeške psihe podprtih dogodkov spremlja občutek, da gledamo dober film. Tvorcu takšne vrste filma kaj takega ne bi bilo mogoče doseči, če te slike ne bi bile opremljene s čim krajšimi in zato pitkimi stavki, skozi katere gledalec, pravzaprav bralec, v teh slikah neposredno občuti utrip življenja.

S spoznavanjem obnašanja odraslih čistost otroške duše postopoma bledi. Vendar pa je Gašperjevo spoznanje resnice o svojih starših, ki jo odkrije šele tik pred koncem te zanimive, zabavne, a predvsem tudi poučne knjige, tako silovito, da življenjske nevihte, ki ga je zajela, ni moglo ublažiti niti vse njegovo postopno spoznavanje neurejenega sveta odraslih.

Bralcu ta izvrstna knjiga prepušča, da s plovbo skozi njeno vsebino, skozi nešteto zanimivih, s humorjem in psihološkimi premisleki napolnjenih slik, sam doživi vse tisto, kar v tem strnjenem prikazu ni moglo biti izrečeno. Ivo Gračanin

Naslovnica knjige, foto: Vida Srdoč

Vinko Möderndorfer

Vinko Möderndorfer (Celje, 1958) je sodobni slovenski pisatelj, pesnik, dramatik ter gledališki in filmski režiser. Po diplomi na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani je delal v številnih gledaliških skupinah v Sloveniji. Objavil je številna dela za otroke in odrasle, kratke zgodbe, romane, drame, eseje in pesmi. Laureat je številnih in odmevnih nagrad, med drugim Prešernovega sklada in nagrade Marjana Rožanca, z mladinskim romanom Kot v filmu je zmagal na natečaju modra ptica ter zanj prejel nagradi desetnica in večernica.

27. februar, Slovenski dom, kava bar Tor

Antifašizem je antimilitarizem

V nabito polnem spodnjem delu kava bara Tor, ki se nahaja v pritličju zgradbe Slovenskega doma, je v okviru tematskega cikla, organiziranega v reških klubih in lokalih, potekalo predavanje z naslovom Antifašizem je antimilitarizem, ki je prineslo poglede iz Slovenije. Dolgoletni aktivist Peter Korošec je med drugim opozoril, da je novo evropsko oboroževanje odziv na aktualno ekonomsko krizo, predavateljica na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani dr. Barbara Rajgelj se je ozrla na vojno propagando, ki v Sloveniji zlorablja tudi izobraževalni sistem in poklic vojaka predstavlja kot enega izmed zaželenih. Novinarka tednika Mladina Monika Weiss pa je poudarila, da bi protivojno delovanje moralo širiti spoznanja o ljudeh in podjetjih, ki sodelujejo in kujejo dobiček pri rasti vojne industrije v hrvaškem in slovenskem prostoru. Pri tem so navzoči spomnili na nedavno prodajo reške ladjedelnice 3. maj slovenskemu poslovnežu Dušanu Šešoku in napoved razvoja v vojaške namene.

Dr. Barbara Rajgelj pa je 11. maja sodelovala tudi na omizju na reški filozofski fakulteti z naslovom Na katerih vrednotah se bo v prihodnje razvijala evropska znanost?. Med drugim so opozorili, da militarizacija znanosti ogroža tudi neodvisno znanstveno delovanje in da se o prevladuči naraciji v EU, da je mir mogoče zagotoviti z oboroževanjem, v akademskih krogih skoraj ne razpravlja. Več: www.csmk.uniri | Marjana Mirković

Odličen odziv za aktualno temo, foto: Marjana Mirković

7.–12. maj/12.–16. maj, Mladinsko gledališče, Novi Sad/Mladinsko gledališče, Kragujevac, Srbija

Novosadske gledališke igre/Zlata iskra

Mestno lutkovno gledališče (MLG) z Reke je na 5. mednarodnem festivalu v Novem Sadu za predstavo Sladke besede (*Les mots doux*) avtorja Carla Noraca prejelo dve nagradi: za najboljšo režijo Mateja Bizjak Petit, vsestranska slovenska umetnica – pesnica, prevajalka, lutkarica, dramaturginja in režiserka, ki od leta 1993 živi in deluje v Franciji in je z LGR doslej že sodelovala, za mojstrsko lutkovno animacijo pa slovenski igralec Tilen Kožamelj, stalni član LGR.

MLG Reka pa je obilici doselj prejetih tudi mednarodnih nagrad in priznanj dodalo novo, dodeljeno na 28. mednarodnem lutkovnem festivalu Zlata iskra v Kragujevcu, prav tako za predstavo Sladke besede. Tokrat je bila nagrada podeljena za izvrstno kolektivno animacijo, poleg Tilna Kožamelja sta jo prejela še igralca Petra Šarac in David Petrović. Več: gklrijeka.hr.

Tilen Kožamelj, vsestransko in izjemno plodovit umetnik, ki ima za seboj celo vrsto prejetih nagrad, se rad odzove tudi vabilom za sodelovanje pri različnih dogodkih in prireditvah v okviru slovenskih organizacij na Reki, nedavno je tako tudi vodil srečanje predstavnikov slovenskih društev na Hrvaškem s predsednico RS Natašo Pirc Musar na Reki. | Marjana Mirković

Vsestranski Tilen Kožamelj kot povezovalec na srečanju s predsednico RS, foto: Marjana Mirković

Začelo se je

Ni mi veliko do tega, da bi komentirala politično dogajanje v Sloveniji, a ne morem prezreti dejstva, da smo v deželi na sončni strani Alp v pričakovanju konca neke normalnosti, v kateri smo živeli zadnja štiri leta in v tem času skoraj pozabili na proteste civilne družbe, vodne topove ter druga represivna sredstva in metode disciplineranja politični oblasti nepokornih državljanov, ki so preplavljali ljubljanske ulice v (po)koronskih letih.

Pozdravljam vas namreč iz Slovenije, v kateri življenje še vedno teče tako, kot je teklo pred volilno marčevsko nedeljo, a vsaj polovica politično razklanega naroda nekako kot na preži pričakuje, da se bo kmalu od nekod privalil cunami in nas spet pahnil v tok dogajanja, kakršnemu smo bili priča pred zadnjimi volitvami spomladi 2022 in katerega posledica je bil konec koncev volilni rezultat, ki je Roberta Goloba iz Svobode določil za predsednika vlade in Janeza Janšo poslal na dopust.

Dragica Jaksetič

A namesto da bi se vlada z ogromno večino v parlamentu takoj lotila ključnih reform (in ne šele po dveh letih), smo poslušali zdaj bolj in zdaj manj zaletave premierjeve izjave in obljube ter se ukvarjali z njegovo partnerico, njenimi FB-eskapadami in njenim bojem proti pobijanju nutrij, socialni demokrati pa so se utapljali v lastnih aferah.

Streznitev je prišla pozno. Voz je naprej v veliki meri potegnila majhna Levica s svojimi ministri, ki je začela z dejanskim upravljanjem javnih zadev – zadev na področju stanovanj, dolgotrajne oskrbe starih, skrbi za najslabše plačane delavce … Volitev "ni rešilo" niti novinarsko razkritje obiskov ključnih obveščevalnih častnikov izraelske zasebne obveščevalne agencije Black Cube v mesecih pred volitvami na sedežu Janševe stranke in njene vpletenosti v volitve 22. marca.

Za zdaj le v medijih beremo in poslušamo, da smo dobili do zdaj najbolj desničarsko koalicijo. Čutimo pa na lastni koži tega še ne. Zmagovalci volitev, ki obljubljajo vsesplošno odrešitev za Slovenijo, so v parlament že spravili interventni zakon, ne da bi se ozirali na mnenje kogarkoli. Ta zakon bi z enim pišem vse popravil: znižali bodo DDV na osnovne življenjske potrebščine, lahko bomo tudi po pogojih za odhod v pokoj delali in dobili polno plačo ter hkrati polno penzijo, znižali bodo davke in razbremenili delodajalce, znižali prispevke (najbogatejšim), kar nenadoma bomo vsi več imeli in ne bo popuščanja. Tako obljublja mandatar Janša. Ne bo popuščanja na poti v nov slovenski raj. O milijardni luknji v proračunu pa niti besede …

Že je na mizi ponovno pogreta zadeva, predlog o pokopu ostankov domobrancev, žrtev povojnih pobojev na ljubljanskih Žalah, v mestu heroju . Pa vprašanje, ali se poslance lahko ali ne sme testirati na uživanje drog … Take, saj veste, nujno potrebne zadeve, še preden smo dobili novo vlado.

A tudi na volitvah poražena druga stran, civilna družba in sindikati so se tokrat na podlagi izkušenj iz prejšnjega Janševega obdobja že lotili organiziranja in delovanja ter ne popuščajo. Takoj so zbrali več kot 42 tisoč podpisov zahteve po referendumu o interventnem zakonu, pobudniki referenduma o noveli zakona o parlamentarni preiskavi pa so še pred koncem maja pripravili peticijo, s katero želijo, kot pravijo, zaščititi demokratične standarde in preprečiti politične zlorabe parlamentarnih preiskovalnih komisij. Povedano po domače, spremembe tega zakona, kot ga predlaga nova koalicija, gredo v smeri, da bodo preiskovanci lahko preiskovali sami sebe, na primer v zadevi Black Cube.

Ah, dokler cunamija še ni, dajmo živeti v normalnosti in obenem budno spremljati ter podpirati tiste, ki nas opozarjajo in namesto nas berejo predloge zakonskih sprememb novih na oblasti ter ki bdijo nad že znanimi metodami, ki jih že izvaja vlada, ki je še ni.

Moj mir je doma na vrtu, med vrtnicami in trenutno v hitih srbskega knjižnega trga. Na primer Đorđe Lebović, Semper Idem, Bojan Ljubenović, Otac, Svetislav Basara, Đinđić: memoari s onu stranu groba. Bila sem na kratkem obisku v Srbiji in si jih tam kupila. Pri vas je srbsko literaturo težko dobiti. Popravite me, če nimam prav. Slovenska carina za knjigo, poslano iz Srbije, pa je višja, kot je cena knjige na velikem knjižnem srbskem trgu. Uf, kakšen užitek, ko si za ceno ene naše knjige lahko privoščiš kar tri. Še bo treba na drugo stran šengenskega zidu – kot turist, seveda.

Na vrhu spiska za "prebrati" pa je knjiga *Znamen na koži: tradicijska tetovaža žena Hrvatica, katolkinja iz Bosne i Hercegovine* avtorice Vesne Haluga. Si mislim: koristno branje. Ko pride cunami, znajo dediščinske zaščitne tetovaže še prav priti.

Sicer pa je v naši Ilirski Bistrici prav lepo. Zelo veliko se dogaja, zelo veliko se še bo. Cvetimo.

Ostanite v cvetju tudi vi!

Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com

Barbara Turk: Za učitelja si ali pa nisi!

Razveseljivo je, da se zanimanje za učenje slovenščine na Hrvaškem nadaljuje, v veliki meri tudi zahvaljujoč uspešnemu prizadevanju reške enote INV-ja, ki jo vodi dr. Barbara Riman in je v zadnjih letih pristojna za to izobraževanje. Med večjimi izzivi ostajajo občasne kadrovske težave, a vrzel, nastala lani pri pouku na treh šolah, je kmalu zapolnila nova učiteljica, Barbara Turk. S svojim trudom in vsebinsko raznolikimi urami je hitro osvojila otroke in starše.

Barbara Turk tako od lanske jeseni poučuje slovenski jezik in kulturo na reških osnovnih šolah OŠ Pećine in OŠ Kozala ter na OŠ Klana. Z odzivom je zadovoljna, skupno je več kot sedemdeset učencev, največ na Pećinah (31), kjer pouk poteka dvakrat tedensko in v kar štirih skupinah, medtem ko sta na Kozali (17) in v Klani (24) dve skupini učencev in pouk poteka enkrat tedensko. Z razmerami v šolah je zadovoljna: "Pomembno je, da so ravnatelj in ravnateljici (Mladen Župan na OŠ Kozala ter Snježana Sabljak na OŠ Pećine in Jelena Grbčić Samardžić na OŠ Klana, op. ur.) odprti in dostopni ter naklonjeni pouku, enako razumevajoči so v vseh šolah tudi vsi ostali, tu ni nobenih težav. Res pa je, da je pouk najbolje organiziran na OŠ Pećine, kjer poteka tudi najdlje, tam imamo zagotovljeno posebno učilnico, ki jo bogati tudi bogata knjižna zbirka v slovenščini."

In kdo so otroci, ki obiskujejo pouk slovenščine? "Večina otrok prihaja iz družin, kjer so babice, dedki ali starši slovenskega rodu ali pa kdo od izmed njih dela v Sloveniji, ki jim je tudi zemljepisno blizu, jezika pa se želijo naučiti zaradi lažjega sporazumevanja s tamkajšnjimi vrstniki in prijatelji. Je pa tudi deklica, ki pouk obiskuje vsa leta in je že trdno prepričana, da bo šolanje nadaljevala v Sloveniji! Dobrodošlo je dejstvo, da gre pri pouku za izbirni predmet, katerega ocena se upošteva pri vpisu v srednješolsko izobraževanje."

Barbara Turk nas je prijetno presenetila z rednim poročanjem za Sopotja o raznovrstnih vsebinah, s katerimi pogosto poskrbi za zanimivejši pouk, a pravi, da je to pač njeno delo: "Po izobrazbi sem učiteljica razrednega pouka, didaktičnega gradiva je dovolj, sicer pa znam sama najti poti in otrokom snov približati ali prilagoditi njihovim željam. Nova in zanimiva vsebina pri pouku mora biti stalnica, enako pridobivanje znanja skozi igro, kajti otroci si tako lažje zapomnijo nove učne vsebine. To je zame pri pouku nepogrešljivo!"

Doma je iz obmejnega Prezida, kjer se vezi med prebivalstvom na obeh straneh meje prepletajo na mnogih področjih, "domači" govor pa je pravzaprav slovenščina. Zato ne preseneča, da se je odločila za študij v Sloveniji in se kot učiteljica razrednega pouka po diplomi zaposlila na podružnični šoli v Iga vasi, ki deluje v okviru matične OŠ heroja Janeza Hribarja v Starem trgu pri Ložu: "Za seboj imam dvajset let lepih izkušenj na tej šoli, na Reki sem se zaposlila po preselitvi družine v Kostreno. Imam poln delovni čas, občasno tudi po šolah na Reki pri različnih predmetih nadomeščam manjkajoči učiteljski kader. Poučujem zelo rada, menim, da pri tem ne gre samo za golo zaposlitev, to delo pač moraš imeti rad, za učitelja ni vsakdo, to ali si ali pa nisi!"

Na šolah je vključena tudi v različne aktualne projekte: "OŠ Pećine že leta sodeluje z OŠ Kidričevo, letos je na vrsti za gostiteljico reška šola, in verjamem, da bo tudi to srečanje konec maja prineslo nova prijateljstva in nepozabna doživetja. Učenci pa se nasploh posebej veselijo izletov. S skupino iz vseh treh šol bomo obiskali Ljubljano, šli v živalski vrt, se z vzpenjačo povzpeli na ljubljanski grad in z ladjico zapluli po Ljubljanici. Žal vsem ne bomo mogli ustreči, zanimanja je namreč več kot za en za zdaj predviden avtobus. Sicer pa so starši nasploh zelo zadovoljni, ne le s programom končnega izleta, temveč tudi z vsebinami, ki jih dodajamo k pouku, od pravljičnih uric v sodelovanju s knjižnico Makse Samsa iz Ilirske Bistrice do sodelovanja z reško enoto INV-ja in knjižnimi predstavitvami ter slovenskimi organizacijami nasploh, pri čemer moram pohvaliti še odzivnost in podporo Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka in predsednika Borisa Rejca ter tudi Alenke Stanić iz Sveta slovenske narodne manjšine Občine Matulji."

Kljub pohvalam in zadovoljstvu pri delu z učenci pa se v prihodnje ne vidi v tem delu, pri čemer nam ostaja grenak priokus: "Rada sem v šoli, vendar ne morem gledati samo te plati. Žal mi Hrvaška ne priznava izobrazbe, dolgoletnih izkušenj in v Sloveniji doseženega naziva učitelj svetovalec in v vsem ostajam na začetni stopnji s temu ustreznim dohodkom, kar pa, razumljivo, iz več razlogov ni dolgoročna rešitev. Nisem pripravljena po vsem pridobljenem znanju znova opravljati predpisanih dodatnih več kot deset izpitov, ostati leto dni znova pripravnik in zatem korak za korakom ponavljati prehojeno pot. Moram pa reči, da bodo vezi, stkane s slovenskimi organizacijami in na seminarju v tem šolskem letu, vsekakor ostale in se, upam, tudi krepile

Marjana Mirković

Barbara Turk, osebni arhiv

Foto: Štefi Sila Zih

Foto: Đani Jerkov

Foto: Ivica Kurjega

Foto: Darko Mohar

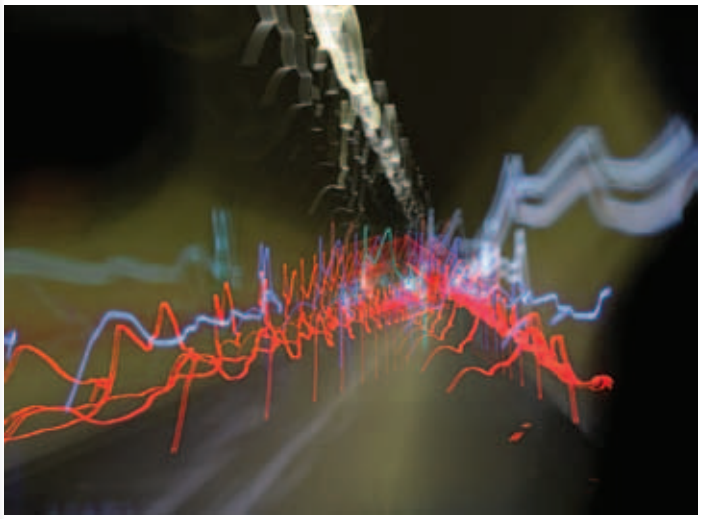

Foto: Đilio Arbula

Foto: Željka Podobnik